

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 K 40 F.
NEGYEDÉVRE 4 KORONA. VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KO-
RONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL: PIAC-UTCA 49

Nagy harcok a Maas keleti partján

A németek a Douaumont—Vaux vonalon visszaverték a franciák támadásait — 200 francia fogoly — Tüzérharcok az orosz fronton — Az Isonzo déli szakaszán kiujultak a harcok

A tegnapi nap Verdun körül ismét véres csatákban telt el. Ezúttal a Maas folyó jobbpartján viharzottak a borzalmas harcok, a vár északi frontján, ahol a németek mindjárt a nagy küzdelem legelején rést ütöttek az erősség belső védelmi vonalán, Douaumont pán-célerőd és Vaux falu között. A támadók a franciák voltak. A párisi lapok a legutóbbi napokban sokat irtak Petain tábornok ellenoffenzívájáról, amelynek főadata gyanánt az északi erődvonal helyreállítását jelölték meg. Ezt az ellenoffenzívát, amelyre a franciáknak elegendő idejük volt fölkészülni, — mint a német vezérkar mai jelentése közli — Petain tábornok igen nagy erők alkalmazásával igyekezett végrehajtani. A francia ellenoffenzíva azonban vérsen összeomlott. A nagy erők harcbevételével Petain tábornok csak a franciák veszteségeit fokozta, de sikert egyetlen ponton sem volt képes elérni: a támadó francia oszlopok „harci erejükben megrendülve” özönltek hátra a német állások védőinek pusztító tüzelése közben.

A Maas balpartján a helyzet nem változott. Az itteni eseményekről magántudósítások révén azt a tájékoztatást nyerjük, hogy a németek lassu, de állandó térfoglalása a franciák számára teljesen lehetetlenné tette az Avocourt—Esnes—Chattancourt vonalat s a franciák előkészítik a vonaltól délre kiépített új állásokba való visszavonulásukat. — A nyugati hadszíntérnek flandriai és Lille-vidéki szakaszán a németek kisebb helyi sikerekről számolhattak be.

Az orosz harctéren tegnap csak az ágyuknak volt szerepük. Hogy ez a tüzérharc újabb orosz offenzív vállalkozásnak az előkészítése-e, még nem lehet tudni. — Az olasz határon a helyzet általában változatlan maradt. — Az Isonzo-vonal déli szakaszán: Doberdonál, illetve Selznél kisebb harcok fejlődtek ki, amelyek még nem értek véget. Egyébként a harctér minden szakaszán tüzérharcok folytak; a karinthiai határfronton a mieink lövik az olasz állásokat, Tirol délkeleti részén pedig, a Dolomit-csoportokban viszont a mi erődítéseink állanak az olaszok tüze alatt.

A belga-francia harctér

Berlin, április 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a nyugati hadszíntérről:

A tüzérségi tevékenység a la bassée-i csatorna mindkét oldalán élénk aknaharccal kapcsolatban fokozódott.

Vermelles környékén robbantásunkkal mintegy 60 méter kiterjedésben betemettük az angolok állásait.

Este a Maastól keletre azon az arcvonalon, amely Douaumont-erőd előtt egészen a vauxi szakadékig húzódik, heves harcok fejlődtek. Az ellenséget, amely itt erős előkészítő tüzelés után jelentékeny erőkkel támadott, harci erejében súlyos veszteségeivel megrendítve visszavertük. Mintegy 200 sebesületlen fogoly jutott kezünkbe.

LEGFELSŐBB HADVEZETŐSÉG.

A németek előnyomulása a Maas balpartján

Berlin, április 16. A Lokalanzeiger tudósítója táviratozza lapjának a nagy főhadiszállásról:

Három nap telt el azóta, hogy a franciák Béthincourt elvesztése után szükségesnek tartották, hogy a Maas balpartján levő új állásaik vonalát megjelöljék. Ez a vonal az Avocourt-nál kiépített támaszponttól, vagyis az avocourti erdő déli csucásától a 304-es magaslat mentén a Forges pataktól délre, Haucourtól északkeleti irányban haladt, azután keletre fordult, áthaladva a Béthincourt—Esnes országúton s Cumiérestől közvetlenül északra elérte a Maas folyót.

A német hadvezetőség akkor arra szorított, hogy az Avocourt falutól északra levő, reánk nézve kényelmetlen ellenséges védműveket kitisztítottuk és teljesen használhatatlanná tettük. — Az Avocourtnál levő támaszpontot a franciák ekkor már nem tekinthették védelmi állásnak. Világos tehát, hogy ez a vonal, melyet a franciák a 304-es magaslat elleni erős védelmi műnek mondtak, már teljesen fel-

omlásban van és semmi esetre sincs meg az az értéke, amely szükséges volna arra, hogy a németek hatásos lemorzsoló taktikájának gátat vessen.

Egy újabb párisi szikratávirat már egy másik, mintegy 3 kilométerrel hátrább fekvő erős állásról beszél, amely a harcok központjában álló 304-es magaslat veszélyeztetése esetén az új ellenállásra van kijelölve.

A Douaumont—Vaux vonalon

Berlin, április 16. Morait őrnagy a Verdunnél folyó harcokról szóló ismertetésében azt írja, hogy a Maas keleti partján azért halad lassabban a németek támadása, mert a harc itt már az állandó erődírművek körül folyik. — Éppen ezért minden talpalattnyi terület elfoglalásának fokozott jelentősége van. A Douaumont—Vacherauville vonaltól délre már több ellenséges védőművet elfoglaltunk s ezzel a déli irányban való további előnyomulást előkészítettük. A német támadás mindkét oldalon igen kedvezően fejlődik. Mint a porosz hadügyminiszter legutóbb a birodalmi gyűlésen mondta, súlyos kalapácsütések estek az ellenséges állásokra és szétrombolták azokat. Ha a franciák ellenállását nem lehetett egyetlen hatalmas csapással megsemmisíteni, az egyes csapások végre mégis meg fogják törni az ellenség ellenállását és a kívánt végső eredményhez jutnak bennünket.

A francia sajtó taktikája

Nagy főhadiszállás, április 16. A francia sajtó néhány nap óta abban tetszeleg, hogy a Maas balpartján különböző pontokon végbevitt tényleges támadásainkat kis rohamok szisztémája gyanánt tüntesse föl, melyeknek logikus következménye előbb-utóbb általános támadás lesz. A francia lapok felöltő csatának nevezik a hadviselésnek ezt a rendszerét, amely a támadókat óriási veszteségeiknél fogva hamarabb kimeríti, mint a védőket. Elismerik ugyan, hogy csapataink ezen a módon valamely hódításra tesznek szert, de ezek nem befolyásolhatják az általános helyzetet. Nyíltan

URANIA

Kedden
április 17—18.
vig esték!

Charly néneje

(Karl's Tante)
vigjáték 3 felvonásban.
Főszereplők:
WANDA TREUMANN
VIGGO LARSEN.

**Felcségem
a primadonna**

(Die fesche Sasse)
vigjáték 3 felvonásban.
Főszereplők: Hanny Weiss

Prága óvárosa
természeti felvétel.

Ezúttal 5 órákor megkezdett,
7 és 9 órákor rendezésű előadások.

**Előleges jelentés I
Szerda — Csütörtök
Havasi Magdolna**
Főszereplők:
BERKY LILLY
VÁRKONYI MIHÁLY.

APOLLO

Ma, hétfőn
Előadások 5 órákor
mégkézt, 7 és 9 órákor
rendezésű előadások.

Waldemar Psylander
szereplésével

Forradalmi

Nász
filmjáték 4 felvonásban.

A földi paradicsom
vigjáték 3 felvonásban.

Drezda
természeti felvétel.

beismerik csapatainknak a *Morte Homme* és *Cumiéres* között, a Caillette-erdőtől északra elért sikereit, azonban azzal vigasztalódnak, hogy a *Morte Homme* és a *304-es magáslat* csak a Hesse-erdei, az *Esnes*-magaslati és a *Bourrus-Marre*-i főállás fedezetül szolgál és a német rohamcsapatok mindaddig hiába támadtak ez ellen az előállítások ellen, melyeknek elvesztése még csak nem is várható, dacára a *Morte Homme* lejtőin való előnyomulásunknak. — Rámutatva a mi roppant áldozatainkra, magasztalják a kimeríthetetlen francia hadieszközöknek óriási fejlődését és különösen a francia főparancsnokságot, amely meg fogja választani a kellő pillanatot, hogy *tervezéri védelmi magatartásából kilépjen*.

Hollandiát ki akarják éheztetni

Hága, április 16. A Korrespondenzbureau jelenti: Az angol kormány nem akar szent adni azoknak a hajóknak, amelyek argentinai gabonát hoznak a németalföldi kormány részére, kivéve, ha szállítványukkal La Platából visszatérnek Angliába. Az *Oostzee* gőzhajótársaság *Ittersom* gőzösének ugyanis, a mely Sunderland előtt horgonyoz, megtagadták a szén kiszolgáltatását. Az angol kormány ekképen lehetetlenné teszi a németalföldi kormánynak, hogy országunkba gabonát hozzon be.

Az olasz háború

Budapest, április 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az olasz hadszíntérről:

A tengermelléki arcvonalon általában csak mérsékelt ágyuharc volt. A doberdoi fensík szakaszán valamivel élénkebb volt a harci tevékenység. Selztől keletre ismét kisebb harcok folynak.

A Plöcken-szakaszon tüzérsegünk erős tűz alá vette az ellenséges állásokat.

A tiroli arcvonalon az ellenség a Dolomitok egyes szakaszait és a lairani és vilgereuthi fensíkokon levő műveinket ágyuzta.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Az orosz háború

Höfer jelentése

Budapest, április 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az orosz hadszíntérről:

A mindennapos ágyuharcokon kívül különös esemény nem történt.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, április 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a keleti hadszíntérről:

Különösebb esemény nem történt.

LEGFELSŐBB HADVEZETŐSÉG.

A harcok a Narocz-tónál

Stockholm, április 16. A *Ruskoje Slowo* haditudósítója írja lapjának: Az orosz tisztek azt állítják, hogy a *Narocz-tó* menti támadás alkalmával *ellenséges katonát nem láttak*. Elrejtett géppuskák, a tüzérseg és a bombavetők tűz-áradatot zúdítottak az oroszokra. Itt nemi nemzetek, hanem a bombavetők és géppuskák, ezenkívül villamosság és tüzérseg állnak szemben egymással. Az ellenség közelharcba nem bocsájtkozik és ha teret veszít, még kitünőbb

állásokba vonul vissza. Az ellenség célba találása bámulatosan biztos.

Oroszországi hadifoglyaik kicserélése

Stockholm, április 16. Az orosz lapok szerint Moszkvában jelenleg 3217 rokkant fogoly van, ezek közül német: 6 tiszt és 641 közember, osztrák-magyar: 45 tiszt és 2525 közember. A *Pétervároti* tartózkodó 250 rokkant közül az első kontingens — 2 német és 5 osztrák-magyar tiszt, 1 osztrák-magyar katonatorvos, 56 német és 153 osztrák-magyar közember már *Haparandába* érkezett.

A balkáni harctér

Höfer jelentése

Budapest, április 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése a délkeleti hadszíntérről:

A helyzet változatlanul nyugodt.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, április 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a Balkán-hadszíntérről:

Különösebb esemény nem történt.

LEGFELSŐBB HADVEZETŐSÉG.

Ghenadiew kiszabadult

Bukarest, április 16. Szófiai távirat jelenti, hogy *Ghenadiew* volt külügyminisztert *szabadon bocsájtották*. *Radoslavow* miniszterelnök *Ghenadiewet* kihallgatáson fogadta.

A törökök harcai

Entente-repülők Konstantinápoly fölött

Konstantinápoly, április 16. (Magyar Távíratiróda.) A főhadiszállás jelenti: E hó 15-ikére virradó hajnalban két ellenséges repülő elrepült Konstantinápoly fölött és a város határán két pontra gyújtóbombákat dobott le. A bombák nem tettek kárt. Védőágyuink elűzték a repülőket.

A törökök védik Trapezuntot

Berlin, április 16. Az *Achtuhrblatt* jelenti az orosz határról: A *Nowoje Wremja* a török hadszíntérről azt jelenti, hogy az orosz közvéleménynek türelemmel kell bevárnia az örményországi eseményeket. A törökök, miután a meglepetés pillanatait leküzdötték, igen tekinthetős tartalékokat vontak össze, amelyek a Trapezunt—Diabekr. vonalon állottak föl. A törökök rendkívül szívós ellenállást fejtenek ki. Trapezuntnál négy ellenséges hadosztály áll és az oroszok csak lépésről lépésre haladhatnak előre.

A bakui lorradalom

Berlin, április 16. Az *Achtuhrblatt* jelenti az orosz határról: *Nikolajevics Miklós* nagyherceg kaukázusi helytartó napiparancsot intézett *Trambitzky* altábornagyhoz. A napiparancsban a nagyherceg köszönetet mond a gyalogság kötelékében tevékenykedett tengerész-tiszteknek, a kozák osztagoknak és a tüzérsegnek a *bakui zavargásokkal* szemben tanúsított snájdigi magatartásukért.

A nagyherceg napiparancsa szerint a kaukázusi zavargások sokkal nagyobb arányúak voltak, mint az eddig ismert adatok mutatták. *Baku városában több mint 115 rakétát teljesen kifosztottak*. A lázadó lakosság *fölgyújtotta* a *Salimow* és *Balachany* cég *petroleum- és naptarakárait*. Az olajforrásokat erős gyalog-

és tüzércsapatok megoltalmazták. A kár több mint 2 millió rubel. A zavargások még nem értek egészen véget. Ámbár a katonaság kiméletlen közbelépése véresen elnyomja a forradalmat, itt-ott még mindig összeütközésre kerül a sor.

Megalakult a debreceni Anya- és Csecsemővédő Egyesület

Madzsar József dr. előadása

Ma megalakult a *Debreceni Anya- és Csecsemővédő Egyesület*. Az alakuló értekezleten, amelyet *Mark Endre* udvari tanácsos polgármester délelőtt fél 11 órára hívott össze a városháza kistanácstermébe, részt vett *Madzsar József dr.*, az országos anya- és csecsemővédelem célját szolgáló *Stefánia-Szövetség* igazgatója is, aki részletes előadásban ismertette a nagy nemzeti jelentőségű mozgalmat, a melyhez most Debrecen is csatlakozott.

Mark Endre polgármester a megjelentek üdvözlése után kifejtette azt a célt, amely az értekezlet összehívását szükségessé tette. Ezután *Brokés Győző dr.*, a debreceni állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa, az előbbi értekezlet megbízásából készített javaslatát terjesztette elő, amely négy pontban csoportosítja a legsürgősebb teendőket. Ezek a teendők a következők: a csecsemő felügyelő és orvosi rendelő intézmény sürgős megvalósítása; a csecsemők anyatejjel való táplálásának biztosítása, illetve a szoptatás anyák ellenőrzése, hogy csecsemőiket megfelelően táplálják; a dajkákra bízott csecsemők szigorú ellenőrzése a helyes táplálás szempontjából és végül a feladat megoldására hivatásos anya- és csecsemővédő felügyelő nők alkalmazása. Szükségesnek tartja a védelmi akció hatályosabbá tételére a jótékonyági egyesületek bevonását, hogy ezek vállalják el a hatósági teendőkkel kapcsolatosan azokat a feladatokat, amelyek a társadalomra várnak. A jótékony egyesületek bevonásával meg kell alakítani a főispán és a polgármester vezetése alatt az anya- és csecsemővédő egyesületet, amely aztán bekapcsolódna az országos *Stefánia-Szövetségbe*.

Madzsar József dr., a kiváló szociológus, fejtette ki ezután az országosan megindult anya- és csecsemővédő mozgalom okait és jelentőségét célját. A születések száma rohamosan apad. Az idén januárban 28,000-rel kevesebb volt Magyarországon a születések száma, mint tavaly januárban. Ezért kell mindent elkövetni a csecsemővédelem érdekében. A gyakorlat megmutatta, hogy lehet eredményeket elérni. Sok-sok csecsemőt meg lehet menteni az életnek. — Magyarországon átlag minden ötödik csecsemő azért pusztul el, mert helytelen gondozásban részesül, szóval olyan körülmények következtében, amelyek megszüntethetők. Németországban már 1914-ben két millió márkát fordítottak a csecsemővédelem céljára és elérték azt, hogy 1915-ben jelentékenyen javult a születési statisztika és a születések száma már elérte a háborúban elesettek számának felét. Minden fillérrel, amelyet a csecsemővédelemre fordítunk, alapjában véve emberéletet vásárolunk meg. Természetesen elsősorban az állam feladata a csecsemővédelem. Ennek tudatában van a kormány. A belügyminisztériumban már több bizalmas értekezlet volt ez ügyben, amelyen az a megállapodás jött létre, hogy a csecsemővédelemhez nagy összeggel kell hozzájárulnia az államnak, de míg ezt beilleszthetik az állam költségvetésébe, addig hosszú idő telik el. Azonban nem szabad egy órát sem késlekedni ezzel a fontos kérdéssel, tehát a társadalomnak, a törvényhatóságoknak késlekedés nélkül meg kell kezdenie a munkát. A csecsemők mellé oda kell állítani az állandó felügyelőket, mert tudva levő, hogy a tudatlanság egyik legfőbb oka a nagyarányú csecsemőhalandóságnak. Meg kell tanítani minden anyát arra, hogyan kell bábni a csecsemővel és ennek nincs más módja, mint az, hogy odaállítsuk a csecsemő mellé a képzett csecsemővédő nőket. Az országos *Stefánia-Szövetséggel* kapcsolatban alakítandó

meg a debreceni Anya- és Csecsemővédő Egyesület, amely attól nyeri anyagi és erkölcsi támogatását.

Tüdős Kálmán dr. főorvos és Csűrös Ferenc dr. tanácsnok felszólalása után az értekezlet kimondta, hogy a Brokés Győző dr. által előterjesztett javaslat és a Madzsar József dr. által előadottak alapján *megalakítandó a debreceni Anya- és Csecsemővédő Egyesület*. A felügyelőnőket a gyermekmenhelyen képezik ki. A városi tanács legközelebb előterjesztést fog tenni a közgyűlésnek, hogy szavazzon meg hozzájárulást a csecsemővédelem céljára.

Népszerű Főiskolai Tanfolyam

Tankó Béla dr. előadása a filozófia problémáiról

A Népszerű Főiskolai Tanfolyam közönsége ma délelőtt ünnepi keretek között egyesületet alakított, amelynek feladata lesz, hogy jövőre az egyetemmel egyetértésben közreműködjék a tanfolyam rendezésében. Erre vonatkozóan Tüdős János dr. országgyűlési képviselő terjesztett előindítványt, amelyet a megjelent nagyszámú közönség egyhangulag magáévá tett. A megalakulás után Tankó Béla dr. egyetemi tanár nagyszabású előadást tartott a filozófia problémáiról.

Az előadó azzal a meglepő ténnyel kezdte fejtegetéseit, hogy a filozófia első problémája tulajdonképpen — a maga létjogosultsága. — Egyetlen más tudomány se kénytelen igazolni magát a tudományok organizmusában, csak a filozófia. Kétségbevonják tudomány voltát, mert több akar lenni, mint tudomány. Tudja-e hát igazolni magát? Hogyne. Az előadó kifejtette, hogy a filozófiát nem azért csinálta meg az emberi ész, hogy játékos kedvtelenség kielégítésére, hanem hogy feleletet kapjon a legégetőbb kérdésekre: mit lehet a világról tudni, hogy meg tudjuk az emberi élet sorsát benne? Ez a lelki állapot fakasztotta s termeli ma is a filozófiát. Rokon ez az állapot az esztétikai és vallásos világszemlélettel; minden filozófiai rendszer esztétikai alkotás is és a vallásos alaphangulat abban jelentkezik benne, hogy egy-egy konfesszió valamennyi. — A filozófia ezektől a rokon tevékenységektől akkor távolodott el, mikor a tiszta értelmi tendencia vette át a vezető szerepet: a világ összefüggését megérteni, hogy benne az ember létsorsát megvilágítsa.

Azután a filozófia és a többi tudományok viszonyát fejtegette. Először a filozófia és tudás vagy tudomány egyet jelentett, de a tudományok szaporodásával természetesen mindinkább elkülönültek egymástól a filozófia, mint a végső elvek elmélete és az egyes tudományok, mint az egyes tapasztalati mezők feldolgozóit, sőt ellentétek támadtak köztük, melyek egyenesen ellenséges pártokra szakgatták a tudomány egységét. Az előadó kifejtette, hogy az ellenségeskedést merő félreértés okozza s rámutatott e félreértés egyszerű korrekciójára. Érintette a filozófia azon fordulatát, melyet Kantnak köszön: hogy a *dolgok* metafizikája helyett a *tudás* metafizikája lett s mint a tudás elmélete, csakugyan a világmagyarázat végső elveinek elmélete lett.

De a filozófiától mindig többet várt az emberi lélek, mint pusztán értelmi világképet s így a *többet* fejezi ki a *világnézet* sürgetésével. Ezt pedig csak akkor adhatja a filozófia, ha a dolgok értékét megbecsülni is van módja. S ezzel utalást nyert a filozófia arra, hogy két fő teendő vár reá: a *valóság* végső elvei és a *megvalósítandó* elmélet, amit az értékek világának mondunk. Ennek fejtegetése lesz a jövő hétfőn megtartandó második előadás tárgya.

A kimagasló értékű előadást a közönség feszült figyelemmel kísérte és dr. Tankó Bélát lelkesen ünnepelte.

A f. hó 17-ikén, hétfőn este hat órára hirdetett utolsó előadás után Bernolák Nándor dr., az egyetem rektora berekeszti a tanfolyamot.

HIREK

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS!

A DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG és a budapesti 8 ÓRAI UJSÁG politikai napilapokra, a kiadótulajdonosok között létrejött megállapodás folytán, április 15-ikétől

együttes előfizetést

nyitunk.

A Debreczeni Független Ujság-ot olvasóközönségének nagy, tömör tábora előtt e felhívásunk alkalmával dicsérettel szavakkal illetni fölöslegesnek tartjuk. Régi, kipróbált orgánuma a Debreczeni Független Ujság a vidéki magyar sajtónak, a helyi és az országos, nemkülönben a világeseményeknek lelkiismeretes és buzgó krónikása. Hírszolgálatának pontosságát, törekvéseinek tisztaságát mindenkor elismerte és méltányolta Debrecen és vidékének közönsége, amely ezt a lapot szeretetével fogadta.

A budapesti 8 Órai Ujság rövid fennállása óta igen nagy népszerűsége tette szert nemcsak a fővárosban, de a vidéken is. Ezt a népszerűségét a 8 Órai Ujság főleg külföldi tudósítói gárdájának köszönheti, amely kitűnő értesülései révén a háború eseményeiről elsőrangú tudósításokat közöl.

A Debreczeni Független Ujság előfizetési árai:

Egész évre	16.—	korona.
Félévre	8.—	„
Negyedévre	4.—	„
Egy hónapra	1.40	„

A 8 Órai Ujság előfizetési árai:

Egész évre	18.—	korona.
Félévre	9.—	„
Negyedévre	4.50	„
Egy hónapra	1.60	„

Aki mindkét lapra előfizet, abban a kedvezményben részesül, hogy a Debreczeni Független Ujság-ot és a budapesti 8 Órai Ujság-ot

Egész évre	30.—	korona
Félévre	15.—	„
Negyedévre	7.80	„
Egy hónapra	2.60	„

árért kapja, egyidejű kézbesítéssel.

Kérjük az olvasóközönséget, hogy együttesen fizessen elő a Debreczeni Független Ujság-ra és a 8 Órai Ujság-ra.

Üzlet és hazafiság

*

Ez a világháború sok régi fölfogást halomra döntött, de a mellett sok olyan kiváló ellentétet is egy gyékényre terelt, amelyeknek szolid összeegyeztetésében soha sem hittünk volna. Pedig megértjük. Imhol az üzlet és a hazafiság, ez a két esküdt ellenlábás a háború szülte hadikölcsön fogalmában nemcsak hogy a legszebben megférnek, de a legáldásosabban ki is egészítik egymást.

A negyedik hadikölcsön nyilvánosságra került tervezetéből világos, hogy aki a maga jegyzésével résztvesz abban a műveletben, az a ma elképzelhető, de egyúttal meg is valósítható legjobb üzletet csinálja. Viszont azonban bizonyos az is, hogy amit a jól felfogott üzleti érdek követel: jövedelmezőségénél fogva a hadikölcsön minél általánosabb fölkarolását, ezt parancsolóan kötelességünké teszi a hazafiság is, melynek annál hivebben teszünk eleget, mennél nagyobbra fokozzuk a hadikölcsön sikerét.

Ami már most a ridegen vett üzleti szempontokat illeti, a hivatalos adatokból megállapíthatjuk, hogy az új hadikölcsön feltételei az aláíróknak biztosítják mindazokat a nagy előnyöket, melyeket a három előző nyújtott. A járadék 6 százalékos lesz és 97.20 koronán bocsátják ki. A pénztári jegy 5 és fél százalékot hoz és 92.30 korona a kibocsátási árfolyama. Ezenkívül az osztrák-magyar bank a

mindenkori karnatábnál ismét egy teljes százalékkal magasabb lombardkölcsönt biztosít ennek a hadikölcsönnek kötvényei számára.

Olyan jövedelmezőség ez, a hozzáférhetés annyira meg van könnyítve s a kölcsönvevő állam akkora abszolút biztonságot képvisel, hogy nemcsak a háború kockáján forgó existenciánk, de saját maga ellen is megbocsáthatatlan bünt követ el az, aki fölösleges pénzével nem siet a hadikölcsönben ugy a nemzet, mint jómaga legfontosabb érdekeinek minél hathatósabb támogatására.

Mi a magunk részéről úgy látjuk a dolgokat, hogy a reánk váró ezt az új erőpróbát is közmegelegedésre fogja az ország kiállani. — És pedig nem azért, mert jól üzletről is van szó. Azért sem csupán, mert a visszafolyt három hadikölcsön mind ott lüktet ismét gazdasági életünk ereiben, tehát mert van pénzünk. De lesz sikerünk ismét, mert nemzeti jövőnkéről van szó. Hogy ezért mennyi áldozatra vagyunk készek és képesek, arról biztatón tanuskodik az a dicsőséges ezer év, mely már mögöttünk van, de ez a háború is, melyben multunkhoz ország-világ tanúsága szerint mindmáig méltóknak bizonyultunk.

— **Istentisztelet a rokkant-iskolában.** A debreceni hadirokkant-iskolában, amely április 10-én megnyitott, ma délelőtt tartotta az első istentiszteletet Zih Sándor református lelkész. — Magas szárnyalású prédikációt mondott, melyben a háború rokkant hőseit dicsőítette és lelki vigaszban részesítette őket. A rokkant katonák mély megilletődéssel hallgatták a szép prédikációt. Az istentisztelet után Márk Endre polgármester, aki szintén jelen volt, megtekintette a rokkant-iskola helyiségeit.

— **Végig a csatatereken.** A hadügyminisztérium sajtóosztályához beosztott korompai Brunswik György huszárfőhadnagy egyetlen előadása kedden, e hó 18-án este fél 9 órakor lesz a Katona-Otthon (volt Bikamozgó) helyiségében. Bemutatásra kerül a hadügyminisztérium részére készült közel harmadfél száz eredeti harctéri fényképfelvétel. — Helyárak: ülőhelyek 2 korona 50 fillér, 2 korona, 1 korona 50 fillér, páholyok 8 és 10 korona, állóhely 1 korona, diákjegy 60 fillér. — Jegyek még válthatók Csillag Artur papirkereskedésében, ahol a színházterem pontos rajza is megtekinthető.

— **Ki oldhatja föl a zár alá vett gabonavagy lisztkészletet?** Mióta a gabona- és lisztkészletek rekvirálása folyamatban van, számos kérés érkezett a polgármesterhez aziránt, hogy a zár alá vett készletből a kérelmező szükségletére való részt oldja föl. A tanács ezeket a kérelmeket mind elutasítja azzal, hogy nem áll módjában a zár alá vett készletet föloldani. Most már a kérelmezők a belügyminiszterhez fordultak. Így tett Czobor Károly debreceni lakos is, akinek kérvényét a belügyminiszter leküldte a polgármesterhez azzal, hogy intézze el a kérést saját hatáskörében. A tanács elé került az ügy, amely arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kormányrendelet szerint a városnak csak a közszükségletéről áll módjában gondoskodni, de arra nincs joga, hogy valakinek zár alá vett készletét föloldja. A belügyminiszterhez ezzel az indoklással terjesztette vissza a tanács Czobor Károly kérelmét.

— **Szállítás a hadseregnek.** A hadügyminiszter teljes cipész és szabó ipari műhely szerzős és üzleti felszerelésre irt ki pályázatot. E közszállítás iránt intézkedő leiratot az érdekeltek a debreceni kereskedelmi- és iparkamaránál betekintheik.

— **Új postahivatal Lengyelországban.** A magyar-osztrák csapatok által Orosz-Lengyelországban megszállott területen Checiny helységben felállított II. osztályu hadtáppostahivatal a magánpostaforgalomban is résztvesz. E hivattal postai küldemények ugyanazon feltételek mellett válthatók, mint a többi II. osztályu hadtáppostahivattal. Az említett területekkel való forgalomban a csomaghoz nem a belföldi, hanem a nemzetközi szállítólevelek használandók és e forgalomban is minden csomaghoz külön szállítólevelet kell csatolni.

— **Signum laudis.** A király elrendelte, hogy Szodfridt Aladár, a 302. honvéd gyalogezrednél beosztott 3. honvéd gyalogezredbeli főhadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a legfelső dicséret elismerés újlág tudtul adassék.

— **Husvétli lapok** óriási választékban, viszonteladóknak is olcsó árban, Hegedűs és Sándornál, főposta mellett.

— **2090 métermázsas fölös gabonakészlet Balmazújvároson.** A debreceni gabonarekviálóbizottság a napokban Balmazújvárosra utazott, hogy ott az elrejtett készletek után kutasson. Gaudernák Rudolf határrendőrségi kapitány, a bizottság vezetője, a munkálat megkezdése előtt a balmazújvárosi lakosok előtt kifejtette, hogy a fölös készleteknek a hatóság rendelkezésére való bocsátása mindenkinek hazafias kötelessége. Erre a balmazújvárosiak önként szolgáltatták be a fölös készleteiket a Hadi Termény Részvénytársaság raktárába. A bizottság mintegy tíz napig volt Balmazújvároson és ez idő alatt önként szolgáltattak be a lakosok 1600 métermázsas gabonát, amelyen kívül a bizottság még 490 métermázsát kutatót föl.

— **Katonai lögyakorlat.** A cs. és kir. 75. gyalogezred április 25-én és 26-án a Sárkútanya melletti lőterén harcászati lögyakorlatot tart, amiről a rendőrség azzal a figyelmeztetéssel értesíti a közönséget, hogy a lőtér közelében tartózkodni a harci gyakorlat idején életveszélyes.

— **Cipőüzlet áthelyezés** miatt a raktáron levő összes cipőim minden elfogadható árban kiárusítom. Amerikai egész sevrő varrott cipő 20 korona, Nagy cipőáruház, Hatvan-u. 8.

A lengyel Eszter

Ha most, amikor annyira időszerű, Lengyelország történetéről beszélünk, feltétlenül megjelenik szemünk előtt Walewska Mária grófnő alakja, aki az elmúlt század legnemesebb és legbájosabb nője volt. A versaillesi káptárban álló életnagyságú festménye, fehér bársony ruhában, hosszú uszálylyal ábrázolja. — Bal karjával egy oszlopra támaszkodik és egy ifjú leány mosolyával, tavaszi meleg üdéséget sugároz ki az egész képre. Napoleon száz évvel ezelőtt ezzel a nővel tárgyalt meg Lengyelország sorsát és a nő el volt határozva, hogy kedvéért Napoleon nemzetét ujja fogja élesíteni. Ezen törekvésének elérésében egy valószínű romantika keletkezett és Napoleon életrajzírója hosszasan foglalkozik azezzal a lebilincselő hatással, amelyet ez a bűbájos nő Napoleonra gyakorolt.

Mária szegény családból származott, atyját korán elvesztvén, testvéreivel egy leányintézetben nevelkedett. Tizenhat éves korában visszatért a szülői házba és itt csodás szépsége folytán mindjárt két udvarlója is akadt. — Az egyik egy mesébéli lovag, egy orosz generális rokona, aki milliókkal rendelkezett, a másik egy öreg francia gróf, akinek gazdagságáról meséket regélnek. A fiatal leányban felébredt hazája történetének minden keserűsége az orosz uralom ellen és ezért a 70 éves grófhoz ment férjhez.

Mikor az austerlitz-i ütközet után Napoleon Varsóba érkezett, a grófnő is megjelent Lengyelország felszabadításának ünnepeltetésén. Amikor Napoleon meglátta a ragyogó szépségű nőt, odalovagolt a kocsihoz, átadott egy csokrot azzal, hogy majd be fogja cserélni annakidején — valamivel. A grófnő boldogságában azt hitte, hogy hazájának szabadságáról van szó. Később Poniatowski gróf jött Máriához és megkérte, jöjjön el az udvari bálba, ahol Napoleon várakozik rá. A grófnő viszontautasította a meghívást, s mert férje az előbbi kalandról nem tudott, nem volt hajlandó a bálba menni. Férje kéri, hogy tegyen eleget a császár kívánságának, ő bele is egyezik, de csak egy feltétel alatt: ne mutassák be a császárnak. A bálban kinos jelentek játszódott le, mert a grófnő annyira hidegen viselkedett, hogy magára vont a császár haragját.

Alig tért a grófnő haza, a császár üzenetét hozták, melyben egy udvari ebédhez hívta. Hosszas rábeszélés után el is ment. A császár

melléjeült és egy pár pillanat múlva egy lelkét csusztatott a kezébe, melyben a császár megígéri, hogy Lengyelország minden kívánságát teljesíti, ha könyörgő szavai a grófnőnél meghallgatásra talál. Az esti órákban udvari fogaton ment a grófnő a palotába. Egy nagy terembe vezették, ahol egyszerre megjelent Napoleon, a grófnő lábai elé borult és valószínű szerelmi vallomást tett. A pástor-órák egész sorozata követte ezt a látogatást.

Amikor Napoleon elhagyta Lengyelországot, a grófnő még egyszer megkísérelte, hogy hazája érdekében eredményeket tudjon Napoleontól kicsikarni. Az 1808. év végén Párisba utazott a grófnő, majd az 1809-iki hadjárat alatt a Bécs melletti Schönbrunnban lakott és itt született neki május havában egy fiúgyermek.

A grófnő mindenütt olyan szerényen és visszavonultan élt, hogy senki sem tudta vonatkozásait és Napoleon 1814-ben bőségesen gondoskodott a kis grófnőről, akinek egy olyan hitbizományt ajándékozott, mely évi 50,000 koronát jövedelmezett. Urahjának utolsó perceiben is felülkerekedett benne a lovag és bőségesen gondoskodott a grófnőről is. Walewska Mária Elba szigetére költözködött és csak akkor hagyta el Napoleont, mikor az Szent Helena szigetére lett száműzve. Ez a lengyel Eszter története, melynek érdekes részletei jellemzik nemcsak a grófnő lelkivilágát, hanem Napoleon gavallér nőimádását is.

SZÍNHÁZ

Műsor:

HÉTFŐ: Az *elvált asszony*, operett. (Kormos Ilonka vendégjátéka.)
 KEDD: *Luxemburg grófnője*, operett. (Kormos Ilonka vendégjátéka.)
 SZERDA: *Varázskeringő*, operett. (Kormos Ilonka vendégjátéka.)

— **Vig-esték az Urániában.** Zajos derűség lesz az uralkodó ma az Urániában. „Feleségem, a primadonna“ Hanny Weisseval a főszerepben kerül bemutatásra és a kedvelt művésznő valószínűleg elragadja a közönséget bájos, temperamentumos egyéniségével. — „Charly néne“ a másik vígjáték címe, melyben Wanda Treumann és Viggo Larsen oly pompás alakítást produkálnak, hogy a világhírű bohózat a kitűnő szereplőkkel nagy sikert fog aratni.

— **Waldemár Psylander.** Ma az Apollóban a „Forradalmi nász“ című filmjáték kerül bemutatásra, melynek főszerepét a népszerű művész, Waldemár Psylander játssza. — Mint mondják, Psylandernek a „Forradalmi nász“ban való szereplése egyenesen tüneményes. A művész e szerepében jobb és hódítóbb, mint valaha. A kiváló darab mellett „A földi paradicsom“ címmel egy kacagtató vígjáték is lesz műsoron. Az érdekes előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

KÖNYVET A HARCTÉRE!

Az Országos Hadsegélyező Bizottság és a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete könyveket, füzeteket, képes újságokat kér a harctéren levő katonák részére. A küldemények a Vörös Kereszt Szeretet-adomány osztályhoz (Budapest, V. Lipót-körút 1.) címzendők. — A kir. posta bérmentesen szállítja a csomagot, ha ráírjuk: „Szeretetadomány a harctéren levő katonák számára“.

Ügyes kőművesegédek és téglagyári munkásokat keres

magas bér mellett a »Bóni« Gyártelep és Mezőgazdasági Részvénytársaság Nyirbátor. Jelentkezők forduljanak Lusztig Dezső és Társa ügynökségi irodához Debrecen, Iparkamara-épület, ahol bővebb felvilágosítást nyernek.

Apró hirdetések

Apró hirdetések egyszeri beiktatása tíz szőlő hatvan fillér. Minden további szó 6 fillér. A délután négy óra után feladott hirdetések díja szavanként nyolc fillér.

Arany-ékszert, brillánst, zaloggyeget vesz, meghívásra hához is elmegy Steiner Mihály, Csokonai-u. 32.

Hásfőleves gyermek mellé csinos fiatal leány kerestetik. József kir. h.-utca 35. II. emelet.

Gépkész és egy gyáriszolga azonnal felvétetik Teleki-utca 100.

Szalongarnitúra, hármas tükör, sporhert, olcsón eladó Iskola-u. 8.

Munkásnők és kocsisok állandó alkalmazásra felvétetnek Teleki-utca 100.

Monostorpályi határban 300 hold szántóföld 5 holdas parcellákban is haszonbérbe, felibe, vagy harmadába kiadó. Értekezhetni Teleky Péter ispánnal Monostorpályiban, vagy a Debreczeni Gazdák Bankjában, Kosuth-u. 17.

Kalasi-telep

Márton Kálmán-utca 62. számú kétszobás kis ház kedvező fizetési feltételek mellett örök áron eladó. Értekezhetni Debreceni Gazdák bankjában, Kosuth-utca 17.

Pénzkölcsön

Értékpapírokra, sorsjegyekre, hadi kölcsön kötvényekre.

Hadi kölcsön
 100 koronánként 80—
 Bazillika sorsjegy 18—
 Magyar értékpapír sorsjegy 18—
 Öntörök " " 20—
 Olasz " " 20—
 József " " 10—
 Erzsébet " " 6—
 Fenti Hatal " 70—
 Konvertált jelölés " 120—

Ha az értékpapír másutt van letétben, kiváltjuk és arra a fenti kölcsönt adjuk. **Külföldi pénzesket, arany érmeket a legmagasabb napi áron beváltunk.** Debreczeni Pénzváltóbank és Zálogkölcsön Részv.-Társaság SIMONFFY-UTCA 13. Telefon 298.

Somossy László cég

HASZDUFÁRMESYÉ SZÁLLÍTÓJA

Tavaszi ujdonságok

Divatkelme, Ruhaselyem, Ruhavászon, Zephir, Karton, Grenadinokban óriási választék!

Legszebb

háborús ujdonság!

6-ik kiadás.

Uray Sándor debreczeni ref. lelkész, kiváló népies író műve:

ÖRÖKZÖLD KOSZORÚ HŐSEINK SIRHALMÁRA.

Vigasztaló könyvecske a világháború gyásztviselői használatára.

A mű benső értékéről, gazdagságáról bizonyosságot tesz annak egész terjedelme.

Aki ezt a könyvecskét elolvassa, könnyel felszáradnak, lelke megnyugszik: a gyász térfelisége helyett az Istenben bízó munka mezejére visszatér s áldást mond még arra is, aki kezébe juttatta az „Örökzöld koszorút!“

Hisszük, hogy ez a mű hatalmas eszköze lesz magyar népünk talpraállásának s a fájó múlt helyett egy szebb jövő megteremtésének.

A 160 oldalra terjedő 12¹/₂—8¹/₂ cm. nagyságú, zsebbe tehető, gyönyörű emlékkönyv ára diszes fekete kemény vászonkötésben, dombornyomással és aranyozott címfelirattal darabonként 1 korona.

Megrendelhető a kiadóknál:

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ

könyvkiadóvataia

Debrecen, Plac-utca 49.